

Lövith Max És Berta

A szüleim, Lövith Max és Berta esküvője alkalmából készült a kép itt, Kolozsváron 1921-ben. Hivatásos fényképész csinálta. Nagyon fiatalnak néznek ki. Abszolút szerelmi házasság volt, mind a ketten ragaszkodtak egymáshoz. 1923-ban születtem meg én. Valamilyen hasonlóan rövid szabású ruhái voltak anyámnak, amik szalonban készültek. Mindig magas sarkú cipőben és selyemharisnyában járt. A haja hátul össze volt fogva. Később levágatta a haját francia stílusban. Szimferopolban éltek az apai nagyszülők, az egy kikötőváros valahol lenn délen, Ukrajnában [A Krímben. -- A szerk.]. Az apai nagyszülőknek kiváló anyagi helyzetük kellett legyen az első világháború körül, hogyha elküldték a fiúkat Svájcba órasmesterséget tanulni. Úgy látszik, apám, Lövith Max egy nagyon rátermett valaki volt. A pontos iskolázottságát nem ismerem, de valami volt, ami az érettségi felett van, és olvasott ember volt. A legjobb órákat Svájcban készítették akkoriban, nos, apám ott tanult több éven keresztül. Nagyon komolyan megtanulta azt a szakmát, szenvedélye volt az óra. A németet nagyon kellett tudja, ha ott tanult Svájcban. Az első világháború kitörésekor, amikor Oroszország hadba lépett, őt akkor hazahívták mint orosz állampolgárt. Mundérba öltözött, és ment a harctérre, ahol végigcsinálta az egész háborút, és mint osztrák--magyar hadifogoly került ide Erdélybe. [Rossz szóhasználat, a Monarchia hadifoglya volt, de természetesen orosz hadifogoly. -- A szerk.] Egy nagy orosz fogolycsoportot hoztak ide Zilah környékére, a szurduki erdőbe dolgozni. A hadifoglyok báró Jósika birtokának az erdejében fakitermeléssel foglalkoztak. Az anyai nagyapám családja, a Pardesz család Litvániából származott. Ők úgy jöttek ide 1915 körül, hogy nagyapám erdőkitermelő szakember volt, és báró Jósika, aki nagybirtokosa volt a nagy zilahi erdőnek, ide telepítette őket. Hogy személyesen ment-e el nagyapámék után Litvániába, vagy csak megismerte őket valahol, nem tudom, de ide hozta őket -- ezt tudom a családi krónikából. A család ott megtelepedett, házuk is volt. Állandóan ott volt az erdőben a hadifoglyok között nagyapám, így ismerhették meg az apámat. Valószínűleg hamar kiderülhetett, hogy ő is zsidó, és [Pardeszék] oroszul is beszéltek -- mert a családban beszéltek litvánul, oroszul --, és valószínűleg nagyapám meghívta őt, hogy jöjjön a házához. Az akkori fogság sokkal liberálisabb volt, és ha őrizték is őket, nem volt, ahova menjenek. Lehetett nekik is egy szabadnapjuk, amikor nem dolgoztak, de nem maradtak ott a telepükön vagy a kaszárnyájukban, hanem kaptak engedélyt, hogy elmehessenek. Biztos nagyapám járta ki, hogy a szombatot

tarthassa náluk a házban. Gyakori vendégük lehetett. Így ismerkedtek meg a szüleim. Apám nem volt magas ember, de erős izomzatú, kisportolt embernek nézett ki. Emellett egy intelligens, tanult, olvasott orosz ember volt, svájci tanulmányokkal. Amikor vége volt a háborúnak és szabaddá váltak, tehát mehettek vissza Oroszországba, apám itt maradt, de gondolom, hogy azért leveleztek [a Szimferopolban élő szülőikkel]. Apám itt megházasodott, az anyámat, Pardesz Bertát vette el. Egész biztos, hogy vallásos esküvőt rendeztek, mert beszéltek házzenéről [lásd: házasság, esküvői szertartás], ami zsidóul esküvőt jelent, és hogy a hípe alatt kellett megesküdjének. A házasság után az anyai nagyszülők házában laktak, amíg be nem beköltöztek Kolozsvárra.